

ELOFIZETES.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor
Egy negyed évre 12 kor
Egy hónap ... 4 kor.

Nyilttári közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, október 19.

A második „román nemzet”

A képviselőház mai ülésén a román túlzók tettek tanubizonyságot arról, hogy a magyarsággal békében élni nem tudnak és nem akarnak. Megmagyarázhatatlan belső tűz — valami alaptalan és alaktalan gyűlölet — fűti őket, mely örökké lehetetlenné teszi, hogy a magyarság feléjük nyújtott kezét megszorítsák. Minden alkalmat felhasználtak és felhasználnak, hogy idegenkedésükről bizonyítékot adjanak. Évtizedek óta folyik külföldön ellenünk a legádázabb propaganda: könyvek, brosurák, pamflettek jelentek meg arról, hogy mennyire elnyomjuk a román népet, mely jogok nélkül éhen pusztul el a dus magyar határok között. Hazugságaikat elhitték odakünn, anélkül, hogy valaha is megkérdézték volna a csendes és jószándéku román népet: igazat írtak és szavaltak-e róluk a vezetőik? A békés népben élő s jólétben folyton gyarapodó magyarországi román nép mit sem tudott arról, hogy egyesek türelmes hátára kapaszkodva, karriert csináltak szenvedéseinek és elnyomásának valódi híresztelésével. A Goga Oktaviánok és a Lukácsik hazaáruló politikája tette lehetetlenné, hogy a magyarság és román nép között az annyira szükséges egyetértés gyümölcsözőleg kifejlődjék. A háború nagy teljesítményei és véres harcok között mi mindig jobban igyekeztünk megérteni jogos kívánságaikat s őket magunkhoz; a magyar állam kebelére ölelni. Ezzel szemben mit tapasztaltunk? Megújuló rosszakaratot és tüntető elfordulást a magyar állam eszményeitől. Nem a nép részéről, korántsem! — A Goga Oktaviánok és Lukácsik utódai, az örökké nyugtalankodó agitátorok nem engedték a kölcsönös megértés létrejövetelét, ők álltak oda a két egymásra utalt nép közé. Nem tanultak a háborúban semmit.

Most is felhasználják az első kínálkozó alkalmat, hogy a külföld előtt hangulatot teremtsenek ellenünk. Gyűlölettel törnek arra, amit mi vértünk utolsó csöppjével is megakarunk védelmezni: Magyarország integritására. Proklamálják a „román nemzet”-et Magyarország határain belül s ez a törekvés egyenlő Magyarország föderalizálásával.

Az „erdélyi román nemzet” maga akarja meghatározni intézményes állami elhelyezkedését a nemzetek között; még pedig minden „idegen befolyástól menten.” Az „idegen befolyás”: nekünk szól, magyaroknak, akiknek államfőként jogát ezennel elkönfiskálja az „erdélyi román nemzet.” Magyarország csehei: a románok, részre akarják robbantani a magyar állam testét. Ez nem fog sikerülni! És pedig azért nem, mert nem kölcsönöz nekik erőt ehhez az a történelmi tradíció, mely a csehek és horvátok törekvéseinek némi jogosultságot ad. Csehország, a Habsburgok előtt önálló királyság volt s az volt valaha az első Árpádok alatt Horvátország is. Csehországot a fegyver-

jogán a Habsburgok csatolták Ausztriához, Horvátországot ugyancsak fegyverrel az Árpádok szereztek meg Magyarországnak. Csehország, Horvátország, sőt Galícia sem lehet az erdélyi románok példája, mert Erdély földjén soha önálló Románország nem volt. Mihály vajdának rövid életű és csufos végű kalandját aligha tarthatják a magyarországi románok olyan történelmi tradíciónak, mely törekvéseiknek jogosságát beigazolná.

Az „önrendelkezési jog” megilleti a nemzeteket, de „nemzet” lesz-e az erdélyi román nép? Román nemzet már van: egy második román nemzet alakítása — non sens! Lehetetlenség! Ezt a világnak semmiféle logikája meg nem csinálhatja. Ép olyan, mint az a román vezető urak, mint mi. Nem is az a céljuk, hogy megalapítsák a második számú román nemzetet, hanem hogy a magyarság kritikusan nehéz napjait még súlyosabbá tegyék. Most amikor arról vettek

hírt, hogy „az ántánt megakarja értetni a monarchia szláv népeivel szélsőséges követeléseinek lehetetlenségét” s amikor a király hangsúlyozni kívánja Magyarország „teljes területi integritását”, midőn Wilson rá akarja bízni „a demokratikus reformok megvalósítását az egyes kormánysszervekre”: akkor a román agitátorok népük és a magyarság közé dobják a tüzesóvát s felégetik a megértés hidját. Törekvéseiknek kudarcra kell végződnie. Az ántánt tisztában van Magyarország fennmaradásának szükségességével s hisszük, hogy ismeri a magyar nép érzéseit is. Bizonyos továbbá, hogy Európának olyan békekötés áll érdekében, amely ne rejtegesse a jövőre nézve robbanó anyagokat. Már pedig tartós béke csak úgy jöhet létre, ha a magyar nemzet politikai egységét fenntartják, határait meghagyják.

Máskülönben nincs béke, román urak, „améddig csak egy magyar áll!”

Wilson még nem válaszolt a monarchiának.
Berlinben a császár lemondásáról tanácskoznak.

Bécsből jelentik: A Wilson-jegyzékre válaszlól folytatott tanácskozások — mint Berlinből jelentik — még nem értek véget. A kormány tegnap szakadatlanul tanácskozott és az éjszaka Hindenburg és Ludendorff bevonásával koronatanácsot tartottak, amelyen a császár lemondásának kérdése is szóba került.

Berlinből jelentik: Parlamenti körök a tegnapi koronatanácsról a következő információt terjesztik: A hadvezetőségnek a koronatanácsban résztvevő tagjai kijelentették, hogy a helyzet semmiképpen sem olyan, hogy Németország kénytelenül katonai likvidációra — Németország tovább is folytatja a háborút a nélkül, hogy katonailag le lehetne győzni. A legfelsőbb hadvezetőségnek ez a meggyőződése nagy befolyással lesz a német válaszra.

Bécsből jelentik: A Neues Wiener Tagblatt jelenti Berlinből, hogy a tegnapi koronatanácsban, amelyen Hindenburg és Ludendorff is részt vett, döntés nem történt.

Berlinből jelentik: A lapok értesülése szerint az ugynevezett hadikabinet ma este 6 órakor újabb ülést tart, amelyen határozni fognak a német válaszjegyzék végleges megfogalmazására. A választ valószínűleg csak szombaton délután fogják elküldeni.

Berlinből jelentik: A Wilsonnak adandó válaszlól híre szerint éles hangú lesz. Németországban mindinkább nagyobb az ellenzéki mozgalom, amely a Wilson-féle jegyzéknek feltétlenül elfogadásával szemben fejt ki akcióit. Nagyon fontos a katonai szakértők véleménye a katonai helyzetről. A tárgyalások még néhány napig eltartanak. Valószínű, hogy azt a követelést fogja tartalmazni a válaszlól, hogy az entente követeléseit most már egyszerűen és részletekben terjessze elő.

Berlinből jelentik: Parlamenti körökben elterjedt hírek szerint a német válaszlól Wilson követeléseivel szemben addig a határig megy el, amely a német nép életérdekeivel összeegyeztethető. A német nép méltóságának megővése a legnyomatékosabban meg fog történni. Ma este 6 órakor a hadi-kormány összeült, hogy elvégezze a végleges szövegezést.

Hágából jelentik: A londoni sajtó megállapítja, hogy Németország katonai összeomlása semmiképpen sem befejezett dolog, legfeljebb Németország helyzete szövetségesei kiépítésével súlyosbodni fog.

Berlinből jelentik: Az amerikai sajtó nagyrésze a legnagyobb hevességgel követeli a háború folytatását.

Bécsből jelentik: Zürich távirat szerint a Temps arról ad hírt, hogy a német szövetséges államok fejedelmek a legközelebbi napokban fontos elhatározások céljából Berlinbe összegyűlnek.

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés 22-én, kedden délután 2 órakor tartja legközelebbi ülését.

Washingtonból jelentik: A Reuter-ügynökség jelenti: Hivatalosan közlik, hogy Ausztria-Magyarországnak Amerika addig nem küld jegyzéket, amíg Németország véglegesen nem válaszlól Wilson legutóbbi jegyzékére.

Bécsből jelentik: Pallavicini György gróf tegnap ötven óra hosszat tartó kihallgatáson volt a királlyal. (Az örgről apósával, Andrássy Gyulával Svájcban volt, ahol állítólag angol főurakkal tárgyaltak. A szerk.)

Genéből jelentik: A Petit Parisien e hó 16-iki kelettel megcáfolja azt a hírt, hogy Törökország külön békét kért.

Berlinből jelentik: Katonai körök nagy angol támadást várnak a Dardanellák ellen.

„Nem türünk beavatkozást a nemzetiségi kérdés megoldásába.”

(A románok deklarációja. — Külön képviselőket követelnek a béketárgyalásokra.)

Simonsits Elemér alelnök feltizenegy órakor megnyitja az ülést és jelenti, hogy napirend előtt felszólalásra adott engedélyt Pető Sándornak. (A felszólalást lapunk más helyén közöljük.)

Vajda Sándor: A világháború egyenlegét még korai volna felállítani, hiszen nem láthatjuk előre, hogy mekkorák lesznek a háború jó és rossz következményei. De Wilsonnak egy nagy eredményét már most is meg lehet állapítani, még pedig azt, hogy mindenütt elfogadták azt a nagy elvet, hogy a jövőben nem lesz különbség nemzet és nemzet között és a kis és nagy nemzetek egyenlő joguk lesznek. Wilsoné a nagy érdem, hogy pontozataiban tiszta és mindenki előtt érthető kifejezést adott ennek a helyzetnek, amit most már elhomályosítani nem lehet. Ha sikerülni fog ezeket az eszméket megvalósítani, ennél nagyobb ténye az emberiségnek a kereszténység megalapítása óta nem volt. Mi, a kis nemzetek képviselői, aggadalommal figyeltük, hogy nálunk milyen álláspontot foglalnak el a kérdésben és újjongással törtünk ki, mikor a monarchia jegyzéke elment Washingtonba. *Mi ezentúl nem vaggunk nemzetiségek, hanem nemzetek.* Kicsinyes egoizmussal nem lehet ilyen nagy kérdésekhez hozzányúlni. A román nemzet képviselője elhatározta, hogy állást foglal a pontokkal szemben és a tisztelt Háznak a követeléseket juttatja tudomására:

„Osztrák-magyar románok” (?)

magyarországi és erdélyi román nemzeti párt végrehajtó bizottsága folyó évi október 12-én Nagyváradon Mihályi Tivadar dr. országgyűlési képviselő elnöksége alatt ülést tartott, amelyen a bel- és külpolitikai helyzet alapos megfontolása után egyhangúlag a következő deklarációban egyezett meg:

A világháború által teremtetett helyzettel szemben a magyarországi és erdélyi román nemzeti párt végrehajtó bizottsága, mint a magyarországi és erdélyi román nemzet politikai szervezete megállapítja, hogy a háborúnak eredményei igazolják a román nemzet évszázados követelését teljes nemzeti szabadsága iránt. Azon természetes jognak alapján, hogy sorsa felett minden nemzet maga rendelkezessék, a mely jogot a monarchia a fegyverszünet iránti ajánlatával most már Magyarország kormánya is elismerte, a magyarországi és erdélyi román nemzet ezzel a joggal élni kíván és ehhez képest követeli a maga részére azt a jogot, hogy teljesen szabadon és minden idegen befolyástól menten ő maga határozhassa meg intézményes állami elhelyezkedését és koordinálásának viszonyát a szabad nemzetek között. (Nagy zaj a jobb és a baloldalon.)

A magyarországi és erdélyi román nemzetek nemzeti szervezete nem ismeri el ezen parlamentnek és kormánynak jogosultságát, hogy maga a román nemzet képviselőit tekintse és nem ismeri el más, tőle idegen tényezőnek oly jogát, hogy az általános békekongresszusokon a magyarországi és erdélyi román nemzet érdekeit képviselhessek, mert ez érdekek védelmét csakis a saját nemzetgyűlés által kijelölendő tényezőkre bízhatja. (Nagy zaj.)

Az elnök: Nem kívánok a képviselő urrai vitába bocsátkozni, de egy képviselőnek a fennálló alkotmánnyal szembehelyezkedni nem szabad.

Vajda Sándor a Ház felháborodása folytatólagos közbejáratások között folytatja:

A nemzetgyűlésen, vagy annak a maga kezéből kiküldendő szervein, jelenleg a román nemzeti párt végrehajtó bizottságán kívül senki sem lehet feljogosítva arra, hogy ezen nemzet politikai helyzetére vonatkozó ügyekben tárgyaljon és határozzon és mindazon határozatokat és megfigyeléseket, a melyek ezek hozzájárulása

nélkül jönnének létre, ezennel semmiséknek és a román nemzetre nem kötelezőnek jelentjük ki. (Óriási zaj.)

Szterényi József kereskedelmi miniszter az asztalra csap, Szilágyi Lajos felkiált: Most beszéljenek!

Vajda Sándor: Évszázados szenvedések és küzdelmek után a magyar-osztrák monarchiában élő román nemzet teljes nemzeti élethez való elidegeníthetetlen és elválaszthatatlan érvényesülését várja és követeli.

— Nem akar polémia bocsátkozni, de reflektálni kíván néhány elhangzott megjegyzésre. Wekerle azt mondotta, hogy a Wilson-féle tételekkel nem jutunk ellentétbe hagyományos álláspontokkal. Wilson pontozatai és a között a felfogás között, amit itt tegnap kifejtettek, távolság van.

Barta Ödön: *Hogy kinyílt a szájuk!*

Vajda Sándor: Nincs demokrácia, amíg a nemzeti kérdés nincs megoldva. A mi ügyünknek nagyobb szolgálatot nem lehet tenni, mint a minőt Tisza István gróf tett és ezért azt kívánjuk, hogy ő legyen a külügyminiszter és őt bízzák meg azzal, hogy Magyarországot a világkongresszuson képviselje. Az ő tegnapi beszéde többen használt a mi ügyünknek, mint amennyit mi tíz év alatt tehetünk.

(A letartóztatott románok.)

Wekerle Sándor cinikus politikát folytat a parlament, az ország, a világ színe előtt. Tudnia kellene, hogy mialatt a nemzetiségek fiai és atyái a harcúterén harcoltak, anyáikkal megtöltötték a börtönöket.

(Óriási zaj támad a szavakra, Szterényi és Zichy Aladár gróf hátrafordulnak a miniszteri széken és úgy kiáltoznak Vajda felé.)

Szterényi báró: *Hazudik!*

Zichy Aladár gróf: *Hazugság, amit mond!*

Pop Cs. István: *Nem hazudik!*

Zichy Aladár gróf: *De igen! Hazudik! Hazudik!*

Vajda Sándor az elnök felé: Azt mondták itt, hogy hazudom.

Szterényi báró: *Most is azt mondom, hogy hazudik! Hazudik!*

Vajda Sándor: Akkor majd adatokat fogok mondani.

Tiltakozás a külföldi beavatkozás ellen.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy ami a letartóztatásokat illeti, hangsúlyozza, hogy a bécsi katonai törvényszék előtt folyó egyik pör alapján merültek fel a gyanúk arra, hogy *Braniste és társai a hadviselés érdekei ellen bűncselekményt követtek el.* Az elődje arra törekedett, hogy a katonai hatóságokkal egyetértően csökkentse az internáltak számát és mindent megtett, hogy az internáltak minél nagyobb száma szabadon maradjon. Utal arra, hogy az internáltak tekintetében a katonai hatóságok részéről állandóan szemrehányást kapott a kormány, mert velük szemben *tulajdonosan enyhe bánásmódot tanúsított.* Gazdasági téren sem követték el azokat az atrocitásokat az itt élő idegen állampolgárokkal szemben, mint a többi hadviselő állam.

Ami a hazai románságot illeti, csak akkor került sor egyesek internálására, amikor *védelmi szempontok ezt megkövetelték.* Elnöki tiltakozom az ellen, hogy Vajda képviselő ur úgy lépjen fel, mint az összes románok képviselője.

Fráter Loránd: *Hazudik! Nem az!*

Wekerle Sándor: A magyar állam állás-

Pop Cs. István: Egy csomó tizenhat éves van letartóztatva.

Vajda Sándor: Braniste Valér dr. felesége nyolc hónapig volt letartóztatva. Vele volt még négy más urú is. Tessék Kolozsvárra telefonozni, ott megadják a hiteles adatokat.

Pop Cs. István: Tessék vizsgálatot indítani! Nyolc bíróság ítélkezik a románok fölött Erdélyben két év óta.

Vajda Sándor: Százszámra zárják be az iskolákat.

Urmánczy Nándor: *Mert a tanítók elszöknek az országból. Mi van a moldvai magyar iskolákkal?*

Vajda Sándor: A kérdéseket békésen, a megértés útján kell elintézni. Lehetetlen birtokpolitikát folytatni. A rokkantoknak nem jut föld, birtok.

Pop Cs. István: Mert az erdélyi főurak garázdálnak Erdélyben. (Nagy zaj.)

Vajda Sándor: Figyelmébe ajánlja a Háznak, hogy Wilson nemcsak a nem magyar nemzetre, hanem a magyar nemzetre is gondolt, a mikor ismeretes pontozatait megszövegezte. Nézzenek körül, mit látnak. Van itt összesen négy román és két tót...

Juriga Nándor: Szlovák!

Vajda Sándor: Pardon, két szlovák képviselő és egyetlen szociálista képviselő sincs. Engedjék meg, — mondja — hogy ne karakterizálja, mit jelent ez, mert kénytelen lenne nem parlamentáris kifejezésekkel élni. Olyan tünetek mutatkoznak, hogy ismét kísérletek történnek arra, mintha nem ők lennének a román nemzet és nem a magyar nemzethez tartozók képviselői és kísérletek történnek arra, hogy szolgabírák és főispánok útján esetleg nem magyar nemzethez tartozótól is ugynevezett hazafias nyilatkozatokat kapjanak. Errel szemben figyelmezteti a Házat, hogy csakis teljes őszinteséggel és megbánással, a valódi keresztényi és Wilsoni elvek alapján, mint szabad nemzet a szabad nemzettel foghatunk csak kezét, de elnyomók és elnyomottak között valódi őszinte viszony nem lehetséges. Ez a monarchia mindig el szokott késni. Itt most már nem hosszú vitákra van szükség, hanem meg kell adni a jogot a nem magyar nemzetnek is a szervezkedésre. Ez az ügy már nemzetközi ügy, ez az egész emberiség becsületbeli ügye.

Pop Cs. István: Hála istennek!

Förster Aurél: *Már henceg!*

Vajda Sándor: Legyenek meggyőződve, hogy az egész román nemzet szól az én ajkamom és én azoknak a vágyaknak adtam kifejezést, a melyektől minden román szív át van hatva.

Juriga Nándor: *Setreaszal*

pontja a nemzetiségekkel szemben az, hogy *egyenlő egyéni szabadságot kell nekik adni.*

Pop Cs. István: Nemzetiségi szabadság kell nekünk, nem egyéni.

Wekerle Sándor: A választójogi törvényben a nemzetiségek ellen nincs külön rendszabály.

Tiltakozom az ellen, hogy bármely külföldi is dönthetne a felett, hogy miképpen rendezzük a nemzetiségekkel való viszonyunkat.

A legmesszebbmenő méltányosság vezet bennünket egy kulturális téren, mint az egyéni jogok egyformasága iránt. Kötelességem visszatartani minden olyan törekvést, amely Magyarország integritása ellen irányul.

A béketárgyalásokon mi nekünk csak egy képviselőnk lehet, az osztatlan egységes magyar állam hivatalos képviselője. (Taps a jobb és baloldalon.)

Juriga Nándor: Mi is ott akarunk lenni! Ott is leszünk!

Wekerle Sándor: A magyar állam integritását és egységét mindig meg fogjuk óvni. A

nemzetiségi képviselők állásfoglalását, amit itt kifejtettek, rosszulja. Törvényeinkkel ellentétesnek tartja és csak a Ház türelmének és képviselői immunitásának köszönheti, hogy ilyeneket itt elmondhattak. (Élénk helyeslés.)

Ossolinac András (Fiumeképviselője): A külföldről érkező hírek szerint Fiumét fel akarják adni Jugoszláviának. Ez ellen ünnepélyesen tiltakozik. (Taps a Ház minden oldalán.) Tiltakozik, hogy Fiumét bárki a horvátoknak juttassa, mert Fiume olasz volt és marad.

Juriga Nándor: Most tapsoljanak!

Ossolinac András: Ez oknál fogva, de Fiume közjogi állásánál fogva is Fiume ma is corpus separatum, teljes ellentétben van ez a törekvés az önrendelkezés jogával. Ilyen értelemben deklarációt olvas fel: Fiume ugyanazt a jogot kívánja, az önrendelkezési jog szabad gyakorlását, mint a milyen jogban minden más nép részesül. (Nagy zaj.)

Wekerle kijelenti, hogy kénytelen a kormányelnök helyéről a deklarációval szemben és annak kiegészítésével megjegyezni, hogy Fiume mint „corpus separatum”, egyedül csak a magyar koronához tartozó lehet. Precízírozni kívánja Horvátországgal szemben a kormány álláspontját. A magyar kormány sohasem ellenezte, sőt elősegíti Horvát-Szlavonországnak Dalmáciával való egyesülését. Bosznia illetőleg az az álláspontja, hogy Bosznia maga mondja meg, hová kíván tartozni. Annnyit azonban ki kell jelentenie, hogy a magyar korona határain tulmenő egyesüléseket mindig ellenez és ellenez az uralkodó is, amint tegnapi manifesztumból kitűnik. Fiume tekintetében a kormány álláspontja az, hogy Fiume csak hozzánk tartozhat az odavezető út biztosításával. (Helyeslés.)

Megrégalmazták a magyarságot a külföldön.

Apponyi: Tiltakozom az ellen, hogy Wilson 14 pontjának elfogadásával elismertük volna azt, hogy a nem magyar ajku állampolgároknak joguk van a béketárgyalásokon résztvenni. Wilson teóriájában Magyarország és Ausztria népeiről beszél, nem nemzetekről és ha a béke úgy kötetnék, hogy Magyarország területi integritását, vagy állami egységét érintené, ilyen megegyezés nem volna alkalmas a tartós béke előidézésére és a magyar nemzet még külső kényszer hatása alatt sem fogadná el.

Juriga Nándor: Így meg mi nem fogadjuk el.

Fráter Lóránd: Fogja be a száját!

Apponyi Albert: Szabályozni kell a Romániában élő magyarság helyzetét is. Mivel az egyenjogúsítás garanciái emelkedni fognak, az eddiginél is messzebbmenő engedményeket fogunk tenni a nemzetiségeknek, de területi épségünk és politikai egységünk megcsontolásába nem fogunk beleegyezni mindaddig, amíg magyar ember él és lélegzik. (Általános taps. Képviselők felállanak és úgy tapsolnak.)

Apponyi Albert: Magyarország nemzetiiségek érdekelt rá kell bízni arra, aki Magyarország érdekelt fogja a béketárgyaláson képviselni. Aki más képviselőt keres, az törvénytelen és alkotmányon kívül álló alapra helyezkedik. Bármennyire nincs bizalma a miniszterelnök iránt Magyarország területi épségének politikai egységének megőrzésében, teljes erejével támogatja a kormányt. Aggodalom nélkül foglalkozhatunk a nemzetiségi kérdéssel is a Wilson-féle pontozatok alapján. Igaza van Tisza István grófnak, hogy itt első feladatunk

a velünk tárgyaló feleket meggyőzni az ellenünk szóló tárgyalások alaptalanságáról. De kétségtelen, hogy tágitó értelemben kell módosítanunk nemzetiségi politikánk némely részletét. Ezt aggodalom nélkül tehetjük két okból. Először azért, mert ha amiben nem szabad kétkedni, az Egyesült-Államok elnökének e téren felállított posztulátumai őszinték, akkor azok nem vonatkozhatnak egyoldalúan hazánkra, hanem azt kell jelentenünk, hogy a nemzetiségi kisebbségek jogát minden államban, tehát Angliában, Franciaországban, Németországban, Romániában, magukban az Egyesült-Államokban is bizonyos nemzetközi kodifikációk oltalma alá helyezték. Másodszor pedig azért, mert a független Magyarország presztízse önmagában oly tömörítő hatással bír, amilyent csonka államiságunk nem gyakorolhatott és amelyet úgy ahogy szurrogátumokkal igyekeztünk pótolni. A függetlenségi elv mellett pedig tömörítőleg fog hatni, ha megvalósul a demokrácia nagy elve, melyet az egyenlő jog megadása és a lehetőségig egyenlő fejlődési feltételek megteremtése nyújt és ezen az alapon bízunk a jövőben.

Szerencsétlenségnek tartja azonban, hogy olyan parlamentünk van, amely nemzetet nem képvisel. Pozitív támpontok nincsenek arra, hogy vajon mit akar a nemzet és nem tudni, vajon a nemzet a parlament mögött van-e? Benső meggyőződése, hogy békeesélyeinket a demokratikus választójog elpusztítása pedig kedvezőtlenebbé teszi. Az ország kárára van, ha a demokratikus választójogot meg nem válósíthatjuk. Ezután beterjeszti ismert határozati javaslatát.

Apponyi beszéde után az elnök bejelentette, hogy ötvennél több képviselő zárt ülés elrendelését kérte.

A Ház ehhez hozzájárult, mire kiüritették a termet, majd megkezdődött a zárt ülés.

(Törvényjavaslat Magyarország önállóságáért.)

A zárt ülés első szónoka **Ugron Gábor** volt.

A zárt ülés fél három óráig tartott. 5 perces szünet után Simonsits alelnök újból megnyitotta az ülést. Simonsits Serradant beterjesztette a pénzügyi bizottság jelentését. Az elnök jelentette, hogy Károlyi Mihály gróf a következő indítványt jegyezte be, amelyet felolvastat:

Indítványozom, hogy a következő törvényjavaslat tüzessék ki tárgyalásra:

Törvényjavaslat az osztrák birodalmi tanácsban képviselt királyságokkal és országokkal fennálló közjogi kapcsolat megszüntetéséről.

1. §. Magyarország ősi függetlensége visszazáróztatik és a törvényes kormányzás minden ágában keresztülvihetjük, vagy hogy ezentúl mindennemű állam ügyeit kizárólag saját törvényei és szokásai szerint és csakis saját törvényhozása és felelős kormánya intézze.

2. §. Az 1867-ik évi XII. t.-c. hatályon kívül helyeztetik és ebben a tekintetben a közös kormányra átruházott hatáskör a magyar kormányra száll vissza, a mely azt az 1848-ik évi III. t.-c. alapján olyképpen gyakorolja, hogy az összes hadügyeket a honvédelmi miniszter, az összes pénzügyeket a pénzügyminiszter intézi. A külügyek intézésére az 1848-ik évi III. t.-c. kiegészítésével a magyar külügyminisztérium azonnal felállítatik.

3. §. A kormány köteles a birodalmi tanács

ban képviselt királyságokkal és országokkal fennálló kapcsolat megszüntetésének lebonyolításához szükséges javaslatokat haladéktalanul előterjeszteni.

4. §. Ez a törvény kihirdetésének napján lép életbe.

Wekerle Sándor miniszterelnök javasolja, hogy az indítványt tüzzék napirendre. Majd Apponyi Albert grófnak válaszolva kijelenti, hogy a perszonális unió teljesen független külügyet jelent, úgy a külügyminiszter személyére, mint a külföldi képviselőkre vonatkozólag. Bejelenti, hogy a legközelebbi törvényjavaslatot fog beterjeszteni a perszonális unióról. De az ilyen törvényjavaslatot nem lehet rögtönözni, erre vonatkozólag ki kell kérni a legfelsőbb felhatalmazást, miután alkotmányunk szerint a kormánynak törvény kezdeményezési joga van. A terminust nem adhatja most meg. Biztosítani kell azt is, hogy az országgyűlés által elfogadott törvényjavaslat szentesítése nem ütközik akadályokba.

Hock János szólalt fel ezután s kijelentette, hogy pártja bizalmatlan a miniszterelnökkel szemben. Szemére hányja Wekerlénak, hogy a választójogban hányasor tagadja meg elfoglalt álláspontját. Szívesebben látná az ő helyén Tisza István grófot, aki mindig következetes maradt. Végül kérte, hogy tüzzék napirendre Károlyi Mihály gróf indítványát.

Tisza István néhány szóval tiltakozik az ellen, hogy őt a háború okozójává akarják odaállítani. Majd máskor alkalma lesz rátérni arra, hogy mennyire nem fedi az igazságot az az állítás, hogy ő volt a háború felidézője. Minél komolyabb időket élünk, annál inkább van szükségünk rendre és nyugalomra, nehogy súlyosbítsuk a nemzet helyzetét.

Apponyi Albert gróf indítványozza, hogy a külügyek és a hadügyek ellenőrzésére 15 tagú parlamenti bizottságot küldjenek ki.

Az elnök napirendi indítványt tesz, hogy a legközelebbi ülés kedden legyen. Tisza István indítványa alapján a Ház úgy határozott, hogy a legközelebbi ülést holnap délelőtt 10 órakor tartják és ezen tárgyalni fogják Károlyi Mihály gróf és Ráth Endre indítványát és Apponyi meg fogja indokolni a maga javaslatát.

MŰVÉSZET.

A MODERN SZINHÁZ MŰSORA:

Szombaton, október 19-én: Nőstény ördög, színjáték.

Vasárnap, október 20-án délután mérsékelt helyárakkal: Az ördög, vígjáték.

Vasárnap, október 20-án este: Benn az erdőn, színmű.

* **Ritta Sacheto** megérkezett. Ritta Sacheto a világhírű táncfenomén, akit az aradi közönség csak filmről ismer és csodál, ma este a budapesti gyorsvonattal Aradra érkezett. — A holnapi táncestély, amely bizonyára felejthetetlen emléket fog szerezni a jelenlevőknek, 8 órakor kezdődik a kulturpalotában. Jegyek korlátozott számban még kaphatók a Scherhag-cégnél és este a pénztárnál.

* **Telmányi**—Vas koncertre jegyek Scherhagnál még válthatók.

* **Burián hangverseny elhalasztása.** Az „Aradi Újság” hangversenyirodája ma a következő táviratot kapta Budapestről:

„Burián Emil spanyolbetegsége miatt kérjük a hangverseny elhalasztását. Lyra hangversenyiroda.”

Az október 22-ikére kitűzött koncert ezek folytán eltolódást szenvedett november elejére. A megváltott jegyek érvényben maradnak. A hangverseny új dátumát az Aradi Újság hangversenyirodája annak idején a lapok útján fogja közölni a közönséggel.

* **A színházi iroda hírei.** Délutáni előadások: Szombaton délután 3¼ órakor *Dolovai nádor*, a legutóbbi elsőrendű szereposztással. — Vasárnap délután 3¼ órakor *Névtelen asszony* az ismert szereposztással. — Hétfőn lép fel először Miklóssy Irma, Rákossy színészi iskolájának kitűnően végzett növendéke a Csárdás királynőben Klári szerepében.

ARADI PROBLÉMÁK.

Három levél — három ötlet az aradi orvosoknak.

(A kávéházak szellőztetése.)

Tisztelt szerkesztő ur! A spanyol-járvány terjedése sok tervet vetett fel, amelyek mindeike azt a célt szolgálja, hogy a baj továbbvitele meggátolják. Az igen tisztelt szerkesztőség tudja legjobban, hogy az ilyen járvány elfojtása csak úgy sikerülhet, ha megfelelő módon helyhez kötik és izolálják. Fájdalom, ez most lehetetlen, a háborús viszonyok még kedveznek is a spanyol-nátha virulásának. A kávéházak, vendéglők, színházak és mozik bezárása kétségtelenül segített volna valamit, de szociális okokból el kellett a város vezetésének ettől tekinteni. Nem szabad azonban a dolog felett olyan könnyen átsiklani. Magam is kávéos vagyok s épen azért kijelenthetem, hogy a kávéház levegője nem épen ellenszere a spanyol-járványnak. Ezt a levegőt kellene egy kis sé felfrissíteni. A mai helyzetben azonban lehetetlen. A személyzet, ha csak egy ablakot nyit is ki, azonnal feljajdul valaki: — Tegyük be azonnal azt az ablakot, hiszen itt spanyol-náthát kap az ember! A szellőztetés tehát elmarad. Ez pedig alapos hiba. De megoldható volna ez a kérdés, ha az egészségügyi bizottság, vagy a rendőrség szigorú rendeletet adna ki s naponta délelőtt 11 órától 1-ig, délután 7-től 8 óráig becsuktatná a kávéházakat. Ez az idő a szellőztetésre volna fordítandó. A felfrissült levegőben jobban éreznék magukat a vendégek s a betegség ragályossága is csökkenne. Természetesen ezt gyorsan, még ma el kellene rendelni és nem szabadna vele várni, még az egészségügyi bizottság-ismét összeül. Ez olyan nagy ügy, hogy gyors cselekvést parancsol. Tisztelő hívők: egy kávéos.

(Ragályozás az orvosoknál.)

Tekintetes Szerkesztőség! Egy anomáliára hívom fel a szerkesztőség s b. lapjuk útján az orvos urak figyelmét. Az orvosi rendelő-szobák kérdése ez, amelyben ma oly zsúfoltan ülnek, állnak, várakoznak a betegek, mint a heringek a hordóban. A legtöbbje természetesen lázas spanyol-beteg, aki dideregve várja a betegeket látogató és kimerült orvos urakat, hogy baján segítsenek. Az orvosok nem is tarthatják meg rendszeren rendelő óráikat. Már reggel körutra indulnak s 3—4 órára érkeznek haza. Rendelő órájuk azonban 2 és 4 óra között van. A beteg tehát már fél 2-kor ott szorong az előszobában, érintkezik egymással s kicseréli egymás — bacillusait. Az még nem volna katasztrófális, ha csak a spanyol-betegek cserélnek ki a még fel nem ismert kórokozókat, de az orvos urakhoz nem csak spanyol-betegek járnak, hanem olyan szenvedők is, akiket egyelőre a járvány még megkímélt. Ezek is ott várnak a spanyolosok között s így akarva nem akarva, alapos adagokat kapnak a spanyol-bacillusokból. Így jártam én is a napokban, egy csomó járványos beteg között vártam egyik orvos urra. Másnap már lázas voltam s bár tegnap óta tul vagyok a veszedelmen, hetekbe fog kerülni, míg rendbe jövök. Az orvos uraknak kellene valami remédiumot kitalálni, hogy spanyol-náthás pácienseiket elkülönítsék más fajta betegeiktől. Teljes tisztelettel: B. M.

(A spanyoljárvány és a vallás.)

Rapánk a következő sorokat: „Hadakozás, éhség ésdőghalál”, a három ótestamentumi rém közül mindegyik rajtunk van. Az elsőnek közeli végét remélni van okunk, a másodiknak még csak

megbirkóznánk, de a harmadik, mi tűrés-lagadás, legtöbb aggodalomra ad okot. Fokozza e téren a helyzet súlyosságát azon radikális intézkedéseknek és szigorú rendszabályoknak hiánya, melyek egyedül volnának képesek a zsarnok kór ság terjedésének gátat vetni.

Első volna az összes nyilvános helyek bezárása, még a templomokat se kivéve. Sőt ezeket elsősorban. Ugyanis a díjtalanul látogatható s javarészt az alsóbb osztályok által felkeresett templomokban még sokkal nagyobb a ragályváz veszedelem, mint a drága s így csak a tehetős közönség által felkeresett mulatóhelyeken.

A mindenszenteki temetőjárás, tekintve nem csak az összegyűlt óriási néptömegeket, de azon lehetőséget is, hogy talán éppen a halotti kegyelet hagyományos napján is több spanyol-járványos halottnak leend a temetése, esetleg a halottaskamrában is több ily fertőző hulla lesz kiterítve, mindehhez hozzáadva a járműveken s a virágkereskedések tumultusaiban leselkedő halálvesztélyt, feltétlenül és szigorúan betiltandó volna s esetleg — a járvány addigi megszűnése esetén — egy havi elhalasztással december elején volna megtartható.

Öszintén szólva, igen csodálkozunk a jelenlegi súlyos időkben a névédelmi hivatalnak azon cselekedetén, hogy 20-án, vasárnap délután összejövetelt tart Margit nővér közreműködésével. Ha már Margit nővér a keresztény aszkéták és ókori vértanúk hősi lelkületével megáldva nem is fél, sőt talán idealizálja is a hivatás teljesítés általi szerzendő halált, akkor se szabad az ő kedvéért, vagy bármely más ügyek kedvéért sem szüzeket odadobni a halál áldozataiul, s lerombolni a sokkal kevésbé közönyös, de a helyzetet komolyabban mérlegelő hatóságoknak addig kifejtett preventív intézkedéseit. Reméljük is, hogy ezen névédelmi gyűlés tervét a közigazgatási és egészségügyi hatóságok szépen keresztül fogják huzni!

A komoly veszéllyel, százezrek életének kérdésével szemben a vallásgyakorlatnak is hátrálnia kell. Majd ha mi is, mint a bibliai Dávid király a hétnapos dőghalál után Mórea hegyén, meglátjuk, hogy az angelus exterminator (bűntető angyal) leteszi az ostort s a vész megszűnik, akkor lesz helye, hogy mi is mint Dávid bemutassuk — kiki a saját felfogása szerinti istenének — a hálaáldozatot. — Egy gondolkodó teológus.

Szerencsés véletlen.

(Ha „szigorú” az ezredes.)

Nemrég megírtuk, hogy a bukaresti gyorsvonat, amelyen német katonák készültek hazafelé, román földön, Piatra-Olt mellett belezuhan az Olt folyó egyik széles mocsaras elágazásába. Ezzel a vonattal kellett volna utaznia Steiner Ákos tűzmesternek, Steiner József műépítész fivérének, aki a szerencsés véletlen folytán maradt le a katasztrófális gyorsvonatról.

Steiner Ákos mint egy tűzérezred első fegyvermestere teljesített katonai szolgálatot a romániai Szlatinában. Ötven hónapig volt a különböző frontokon és mint ezrede postakézeltője több ütközet alkalmával sok értéket mentett meg a katonai kincstár javára. Most hat hónapi kaderszolgálatot és két heti szabadságot kapott. Már készen is volt a szabadságolási okmány, de az ezredparancsnok még nem engedte el azzal az indoklással, hogy a szabadságolásnak előbb meg kell jelennie a parancsban. A parancs azonban késett és ez volt Steiner szerencséje.

Aznap, amikor a gyorsvonat, amely a folyóba zuhant, elindult, jelent meg a parancs, amely a legfelsőbb szolgálat nevében legmelegebb elismeréssel adózott Steiner Ákosnak. A parancsot felolvasták a legénység és tisztikar előtt. Ezért késett a parancs. Másnap, miről sem tudva Steiner, vonatra ült és hazafelé utazott. Piatra-Olt állomáson, ahol előző nap a borzalmas katasztrófa történt, le kellett szállnia. Itt a forgalmat átszállással bonyolították le. Steiner és a vele együtt utazó német katonák más vonatra szálltak át, amelyet magyar vasutasok vezettek.

A német gyorsvonat nem az Olt folyóba

zuhan, mint ahogy az első híradások szóltak. Piatra-Olt állomás után következik az Olt folyónak egy széles, mocsaras elágazása, amely, hez egy átereszt vezet. Az átereszt fölött vasuti hid van. Az átereszt töltését a víz alámosta, a hid egyik pillérje meglazult. A gyorsvonatot két mozdony vitte. Az első mozdony még átkerült a hídon. A másik mozdony azonban elszakadt az elsőől, a vízbe zuhant és magával rántotta a három utána következő kocsit. A vízben a mozdonyon kazánrobbanás történt s a mozdony csakhamar lángban állott. A három utána következő kocsi szintén belékapott a lángok. A kocsi vagy elégték, vagy pozdoriájá zuzódtak. Az utasok közül mindössze egyetlen ember: egy magyar tűzmester menekült meg.

Steiner Ákos és a vele utazó német katonák, amikor a katasztrófa színhelyén kénytelenek voltak leszállani, segédkeztek az előző napon lezuhanó vonat áldozatainak eltakarításában.

Oktober 28-ig szünetelnek az iskolák

(Az egészségügyi bizottság határozata.)

Ma délután öt órakor tartotta meg ülését az egészségügyi bizottság dr. Issekutz László elnöklésével. Az ülésen első sorban is a jegyzőkönyvet olvasták fel, majd pedig Tisch Mór dr. főorvos emelt szót.

Az orvosok jelentése szerint a spanyol-nátha határozottan csökken, — mondotta a főorvos. Mind azáltal javasolja az összes iskoláknak további nyolc napra való bezárását, szükségesnek tartja a bejelentési rendszer megvalósítását. Minden orvos naponta írjon egy jelentést a megbetegedések és halálozások számairól, azt adja át bármelyik rendőrnek, aki azt a diszti orvosi hivatalba juttatja el. Bejelenti, hogy ebben a hónapban 21 halálozás történt. Javasolja a bizottságnak, hogy járjanak el a katonai szolgálatot teljesítő pénztári orvosok fölmentése ügyében a polgármesternél.

Dr. Leitner Ernő kijelentette, hogy nem ért egyet a főorvossal, mert Tisch dr. mindig arra törekszik, hogy a közönséget megnyugtassa és ezért szépíti a helyzetet. Ezért van aztán az, hogy a mozik még ma is zsúfolásig megtelnek, ami nagyban terjeszti a ragályt. 3000 beteg van a városban, akiken segíteni kell. A multkorában kért kocsit a bizottság a polgármestertől az orvosok részére, azonban nem kapott! Pedig a közlekedési eszközök hiánya nagyban hátráltatja az orvosok munkáját.

Dr. Keppich Jakab azon csodálkozik legjobban, hogy a főkapitány a bizottsági üléseknek feléje sem néz. Ugy látszik, hogy ez őt nem érdekli. Javasolja, kérjenek sürgős intézkedést a főkapitánytól, aki rendelje el, hogy 6—6 bérkocsi álljon az orvosok rendelkezésére a városháza és iparkamara közelében.

Tisch dr. főorvos közölte a bizottsággal, hogy a főkapitány leirata ma jutott kezeihez, amely szerint a bérkocsi mizéria megszüntetése érdekében kötelezte a bérkocsisokat, hogy az orvosoknak kötelesek bár mily időben rendelkezésükre állaniok. A bérkocsi használatánál az orvosok minden esetben beírják a kocsis könyvébe az utat és nevüket.

Dr. Leitner ismét felvetette a járványbizottsággá való átalakulás eszméjét, azonban leszavazták, mivel nem tartják azt szükségesnek.

A bizottság azután elhatározta, hogy a színházaknak, kávéházaknak, mulatóknak, vállalatoknak és egyéb intézményeknek meghagyják, hogy helyiségeiket szükséghez képest naponta többször is mosassák fel 3%-os lisziform oldattal és szellőztessék.

A városi tisztviselők csak kétszer esnek választás alá.

Minden városban népjóléti tanácsnoki és műszaki tanácsosi állást kell szervezni. — A tisztviselők nagyrészt életösszigiára a közigazgatási bizottság választja.)

(Budapesti munkatársunktól.) A városi tisztviselők régóta panaszkodnak a miatt, hogy mostohább elbánásban részesülnek, mint az állami tisztviselők. Ezt orvosolja a városi törvény revíziójáról szóló törvényjavaslat, amely kimondja, hogy a városi tisztviselők fizetés és lakás tekintetében az állami tisztviselőkre nézve megállapított fizetési osztályokba tartoznak. Ez a javaslat, pontosan meg is jelöli azokat a fizetési osztályokat, amelyekbe az egyes tisztviselőket sorozni kell.

Eszerint — a polgármesterről itt nem teszék említést, mert őt érdeklő intézkedésekről beszámoltam már — a polgármester-helyettes, a főjegyző, a tanácsnok, az árvászéki elnök, a főügyész és a főszámvevő a hetedik, az elsőosztályú aljegyző, az előjáró, az árvászéki ülnök, az ügyész, a főmérnök, a főszámvevő helyettese, a főpénztárnok, az adóhivatali főpénztárnok, a levéltárnok, ha a levéltári fogalmazói szakvizsgát letette, a gazdasági igazgató, az ördömester, főkönyvtárnok, a munkaközvetítőhivatal főnöke a nyolcadik, a többi tisztviselő pedig a kilencedik, tizedik és tizenegyedik állami tisztviselői fizetési osztályba tartozik.

A városnak jogában áll nagyobb illetményeket is megállapítani tisztviselői részére, de magasabb fizetési osztályba a képviselőtestület sem sorozhatja a tisztviselőket. A magasabb fizetés sem lehet nagyobb a tisztviselőt megillető fizetési fokozat felett levő fizetési osztály legalsóbb fokozatában megállapított illetményeknél.

A tíz évi szolgálat után eltöltött idő után a tisztviselőket a képviselőtestület egy ízben a magasabb fizetési osztályba is előléptetheti. A családi pótlék ugyanakkora lehet, mint az államnál és teljesen hasonlóan kell lenni a nyugdíjnak is.

A polgármestert, a polgármesterhelyettesét, a főjegyzőt, a tanácsnokokat, az árvászéki elnököt, a főügyészt, az aljegyzőt, az árvászéki ülnököket, az árvászéki jegyzőket, az ügyészeket, a pénztári hivatal vezetőjét, ennek helyettesét és a közgyűmöl a képviselőtestület közgyűlése hat évre választja. Az a tisztviselő azonban, akit a képviselőtestület egymásután két általános tisztújításon ugyanarra az állásra megválasztott, az — a polgármester kivételével — ugyanerre az állásra nézve többé választás alá nem esik. Aki a törvény életbeléptekor már városi községi szolgálatban állott, ha arra az állásra, amelyet most betölt, újra megválasztják, szintén nem esik választás alá.

A főszámvevőt a belügyminiszter nevezi ki, és a belügyminiszternek jogában áll a főszámvevőt községi szolgálati érdekből az egyik törvényhatósági joggal felelősséget viselő városból a másikba át helyezni.

Azokat a tisztviselőket, akiket nem a képviselőtestület választ és nem a főispán nevez ki, a közigazgatási bizottság választja meg életösszigiára.

A városi tisztviselőktől minden szakon ugyan azt a minősítést kell megkivánni, amit a törvények az állami tisztviselőktől a hasonló szakon megkivánnak, de a városoknak jogukban áll ezenfelül még különös szakképzettséget is megkivánni.

A javaslat előírja, hogy minden városban legalább négy tanácsnoknak kell lenni, akik közül az egyik népjóléti tanácsnok, a másik műszaki tanácsnok. A műszaki tanácsnoknak műszaki főiskolai képzettséggel kell rendelkeznie. A műszaki tanácsnoki ügyosztályba olvasztandó be a városi főmérnöki hivatal.

A törvényjavaslat egy egészen új állást is szervez a városokban. Ez a városi előjáró. A városi előjáró a közigazgatási szakhoz tartozik és azokat az ügyeket intézné el a jövőben a polgármester helyett, amelvek eddig a városi rendőrség hatáskörébe tartoztak, de a rendőrség államosítása révén nem mentek át a közigazgatási bizottság hatáskörébe. Ugyancsak a városi előjáró intézkedik a polgármester helyett minden ügyben a város azon területén, amelyek a városhoz tar-

A törvényjavaslat intézkedései szerint az idő közben megüresedett állásokat hatvan nap alatt feltétlenül be kell tölteni. Minden tisztviselőnek, aki ellen nincs fegyelmi, vagy büntető eljárás folyamatban, joga van indoklás nélkül is lemondani állásáról.

Kimondja a tervezet azt is, hogy a tisztviselők teljes kártérítéssel tartoznak a szándékosan, vagy meg gondolatlanságból okozott károkért. Városi tisztviselők városi javadalmakat, jogokat és várost földet nem bérelhet és bizonyos esetekben rokonok egyes tisztviselői állásokra nem is választhatók meg. — Mellékfoglalkozást a tisztviselő csak a közigazgatási bizottság engedélyével folytathat és ilyen mellékfoglalkozások folytatására a polgármester nem adhat engedélyt senkinek.

„Felfolyamodás a szívszűrő orvosok ellen.”

(Tiltakozás a honorárium kifizetése ellen.)

Müller Károly Arad város volt országgyűlési képviselőjének hagyatéki ügye még mindig folyik az aradi hagyatéki bíróság előtt. Amint ismeretes, a tavaly elhunyt volt képviselő után több százezer korona értékű vagyon maradt, amelyről az örökösök úgy rendelkezett, hogy az örökséget az Aradi Első Takarékpénztár igazgatósága, amelynek az elhunyt tagja volt, saját belátása szerint jótékony célra használja fel. A végrendelet egyetlen szóval sem emlékezett meg az elhunyt rokonságáról, amely a végrendelet nyilvánosságra kerülése után perrel támadta meg és kérte a hagyatéki bíróságot, hogy addig, amíg a hagyatéki per eldőlt, a család valamelyik tagját nevezzék ki zárgondnoknak. A bíróság a családnak ezt az utóbbi kérését elutasította és amint ismeretes, Vargassy Mónát nevezte ki zárgondnokul.

A végrendeletnek, amint azt annak idején megírtuk, egy rendkívül érdekes pontja is volt. Müller attól való félelmében, hogy mint tetszhalottat fogják eltemetni, a végrendeletben úgy intézkedett, hogy halála után dr. Hecht Arnold városi tb. főorvos és dr. Vass Sándor orvos szurják át a szívét. Ezért a különös műveletért az elhunyt 2000 koronát hagyományozott honorárium képpen az orvosoknak.

Az orvosok kérték a hagyatéki bíróságot, hogy a részükre hagyományozott 2000 koronát utalja ki. A hagyatéki bíróság, miután a végrendelet erről világosan rendelkezik, végzésileg ki is utalta a két ezer koronát.

Ezt a végzést azonban a rokonság egyik tagja, Müller Károly makói közjegyzői alkalmazott felfolyamodással támadta meg. A felfolyamodás felzetén a következő szokatlan sorok állanak: Felfolyamodása Müller Károly makói lakosnak a szívszűrő orvosok ellen.

A szigorú örökös a felfolyamodásban tiltakozik a két ezer koronának az orvosok részére való kiutalása ellen és egyébként is „lesújtó kritikát akar gyakorolni” az orvosok működéséről. Müller, aki abszolút nem hisz a tetszhalál létezésében, jogtalanul tartja az orvosok beavatkozását és a felfolyamodásban annak a véleményének adott kifejezést, hogy az elhunyt vagy meg volt már halva és ebben az esetben felesleges volt a szívszűrő, vagy pedig még élt, az esetben pedig az orvosok emberöltőt követtek el, amit a törvénynek kell

megtorolnia, de semmi esetre sem kell ezt külön jutalommal honorálni.

A különös felfolyamodás már betekintett a törvényszékhez, amely a napokban fog dönteni ebben a kérdésben.

Az utolsó rekvirálás.

(Hány vagon tengerit ad egy-egy aradmegyei község?)

Hétfőn megkezdődik Aradmegye területén a tengeri rekquirálás. Óriási feladat hárul a főszolgabírákra, akiket Schill József alispán úgy a nála tartott értekezleten, mint a ma kiadott körrendeletével mellékteljesítet nem tűrő igazságos szigorúságra utasított és arra szólít fel, hogy most a nagy küzdelem végén nem lankadó erővel tartanak ki és ne engedjék, hogy a megpróbáltatások utolsó szakaszában esetleg lanyha és eredménytelen eljárásuk elhomályosítsa a múltnak férfias és kitartó munkával elért szép eredményeit és válságba döntse mindannyiunk megfizetett munkájává fokozott mértékbe utalt hazánkat.

Az alispán azt az 1500 vagon tengerit, amelyet a közlekedési miniszter követel és azt az 500 waggont, amely a vármegye ellátatlanjai részére szükséges járasonként és községenként a következőképp vetette ki:

Aradi járás. Aradkövi 13, Györök 5, Kürtös 50, Mácsa 10, Mikelaka 5, Mondorlak 23, Óthalom 13, Szabadhely 25, Szentleányfalva 5, Ujanád 10, Zimándköz 28, Zsigmondháza 3. Összesen 190 vagon.

Borosjenői járás. Alsóharakony 14, Apatelek 9, Apáti 17, Barza 17, Bokszeg 81, Borosjenő 40, Csermő 19, Csigérszőlős 16, Garba 7, Marót 13, Sikula 13, Somoskeszi 4. Összesen 250 vagon.

Borossebesi járás. Borossebes 13, Décsé 10, Dézna 9, Háromalmás 15, Honcót 13, Józshely 2, Keszend 11, Köröshökény 21, Koroknya 17, Parázs 9. Összesen 120 vagon.

Elek járás. Almáskamarás 10, Elek 200, Gynhavarsánd 10, Modgyesbodzás 22, Medgyesegyháza 11, Nagykamarás 33, Nagypél 22, Óthalom 36, Sikló 13, Szentmárton 13. Összesen 370 vagon.

Kisjenői járás. Ágya 6, Alsósimánd 30, Erdőhegy 5, Feketegyarmat 0.5, Felsősimánd 18, Kerülő 6, Kisjenő 1, Köröscsente 9, Nadab 3, Nagyzerénd 1, Seprős 33, Simonyifalva 6, Szapáryliget 4, Székudvar 10, Szineke 0.5, Szinte 3, Talpas 1, Tőzsnike 6, Vadász 9, Zaránd 9. Összesen 160 vagon.

Magyarpécskai járás. Kispereg 8, Magyar-pécska 90, Szemlak 110. Összesen 340 vagon.

Máriaradnai járás. Máriaradna 6, Marosboros 29, Maroskapronca 30, Marospetres 28, Mene 3, Ópálos 12, Soborsin 24, Solymosvár 28, Tót-várad 20. Összesen 180 vagon.

Nagyhalmágyi járás. Halmágycsucs 4, Kis-halmágy 8, Nagyhalmágy 8, Peleskefalva 10, Zarándbánya 20. Összesen 50 vagon.

Tornovai járás. Almászegres 6, Doroszlófalva 12, Dud 3, Feltót 14, Köved 10, Kurtakér 6, Sélénd 20, Tornova 10, Zarándnádás 9. Összesen 90 vagon.

Világosi járás. Edőskerek 5, Galsa 20, Kovási 28, Magyarád 4, Öszentanna 50, Óvassánd 6, Pankota 8, Ujszentanna 19, Világos 60. Összesen 200 vagon.

A Haditermék bizottságai teljesítik majd a rekquirálás befejezte után az átvett és fajtengeriért 60 koronát, tengeriért 52 koronát kötelesek métermázssánsként fizetni.

EGYESÜLET

* A Kölcsey-Egyesület legközelebbi felolvasása 23-án délután 5 órakor lesz a kulturpalotában. Csengery János egyetemi tanár, a poétalelkű tudós Sophokles Elektrájának fordítását mutatja be s ezzel Arad egy szenzációs esemény színhelye lesz. A tagsági jegyek érvényesek.

HIREK.

Királyi kegyelem 348 vádlottnak

(Lázadó tengerészek bűnpörének törlése.)

Bécsből jelentik: A király a következő legfelsőbb parancsot intézte a castelnuovoi hajóhad parancsnokságához:

Baden, 1918. október 13.

Abban az esztelen fettevésben, hogy az ellenségeinkkel való békét a monarchia belsejében való tüntetésekkel el lehet érni, haditengerészetem egyes tagjai 1918. február 28-án a kattarói öbölben megtagadták az engedelmességet és erőszakosságokat követtek el. Haditengerészetem négy legénységi egysége immár halállal lakolt e katonai büntelt miatt, 379 pedig most vádlottként áll a kattarói törvényszék előtt. Dacára a bűn nagyságának, amelylyel a vádlottakat vádolják, ebben a történelmi pillanatban oly messzemenő kegyelmet akarok gyakorolni, hogy elrendelem 348 vádlott ellen az eljárás megszüntetését, akik a tett elkövetésénél nem voltak főcinkosok, kolompósok, vagy altisztek. Az eljárás tehát csupán a többi 31 vádlott ellen folytatandó.

Károly, s. k.

— Meghíusult szerb támadások. Budapest, okt. 18. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelentí. Olasz harctér: A 163. számú tiroli népfelkelő zászlóalj osztagai a Garda-tótól nyugatra visszavertek egy olasz előretörést. — Egyébként is több helyütt élénkebb harci tevékenység. Balkáni harctér: Albániában nincsenek nagyobb harci cselekmények. A nyugati Morava mentén és a déli Morava völgyében szerb támadások meghíusultak. — A vezérkar főnöke.

A Magyar Távirati Irodának jelentik a sajtószállásról: A szerb-francia csapatok elnyomulása Szerbiában az ofenzíva első napjainak leteltével észrevehetően lassabbá lett. Az ellenségnek 8 nap kellett ahhoz, míg Nisből Krusevacba vezető utat megtette, holott az előnyomulás kezdetén ugyanekkorra távolságot egy nap alatt tett meg. Ennek oka, hogy az utánpótlás nehézségei ezen a hegyes terepen napról-napra érezhetőbbé válnak. A harcveronalak jelenleg a Morava déli partja mentén és a Moravától keletre vonulnak el. Az ellenség a Moravától keletre levő magaslatokon vonalaink előtt ássa be magát. Albániában haderőink tartják a Tirenától északra és északkeletre levő területeket.

— A németek kiűrtették Ostendét. Berlinből jelentik hivatalosan október 18-án. A német vezérkar jelentése szerint a németek a legutóbbi napokban Flandria és Észak-Franciaország egyes helyeit Ostende, Tourcoing, Boubauxville és Donay városokkal együtt kiűrtették.

— Hétszáz halottja van Budapesten a spanyolbajnak. Budapestről jelentik: A főváros közegészségügyi bizottsága ma délelőtt Bódy Tivadar polgármester elnöklésével a spanyol járvány ügyében ülést tartott. Dr. Szabó Sándor tisztí főorvos bejelentette, hogy a kötelező bejelentések óta a spanyoljárványban megbetegedettek száma 12.000, a halálozás pedig a hétszázat is meghaladja. A megbetegedettek számát azonban tulajdonképpen még sem lehet tudni. Hozzávetőlegesen százezer-nél jóval felül áll azoknak száma, akik benne vannak, vagy pedig tul vannak rajta. A járvány nem szűnik. Eppen ezért indítványozza a főorvos a mozik, mulatóhelyek, színházak, tánctermekek, sporttelepek bezárását, a gyűlések és összejövetelek elhalasztását. Ennek kapcsán Bódy polgármester elmondta, hogy a temetési vállalkozók kapzsisága felett már nem lehet szemet hunyni és gondoskodni kell a temetésnek olcsóbbá tételéről. Az iskolákat november 4-éig be kell zárni. Ilyen értelemben felirnak a belügyi, illetve a kultuszminiszterhez. A zárórát a bizottság este 10 órában javasolja megállapítani.

— Áldozatkészségéért elítélt igazgató. Széles körben megütközéssel tárgyalták ma azt a sajtóságos ítéletet, melyet Budapesten a VI. kerületi rendőrkapitányság hozott Pálmai Andor, a Rimamurányi vasművek aradi származású igazgatója ellen. Pálmai Andort a társaság tisztviselőivel szemben tanúsított humánus és áldozatkész eljárásáért két havi elzárásra ítélték. Az eset részletei a következők: A Rimamurányi Vasművek Részvénytársaság tisztviselői egy évvel ezelőtt azzal a kéréssel fordultak Pálmai Andor igazgatóhoz, hogy nekik cipőt szerezzen. Az igazgató a saját pénzéből 30.000 koronát előlegezett erre a célra és össze is vásároltak 400 pár cipőt. A 400 pár cipőből még fennmaradt 160 pár gyermekcipő, amelyet a tisztviselők, miután használhatatlanok voltak, nem vettek át. Miután így deficit mutatkozott, a fennmaradt százharvan pár cipő értékesítésével Kollár Márton hivatalnokt bízták meg, aki a cipőket egy Dukesz nevű cipőkereskedőnek adta el. Még így is 4000 korona kár mutatkozott. A budapesti rendőrségnek tudomására jutott a dolog és Dukesznel lefoglalta a cipőket. A VI. kerületi rendőrkapitányság tegnap tárgyalta ezt az ügyet és Pálmai Andor igazgatót két havi elzárásra és 3000 korona pénzbüntetésre ítélte el azért, mert igazolvány nélkül adott el cipőket és a készletet a Cipőközpontnak nem jelentette be. Kollár Márton tisztviselőt pedig egy havi elzárásra és 3000 korona pénzbüntetésre ítélte el. A ítélet természetesen még nem jogerős.

— Franktirörök Lengyelországban. Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelentí: A varsói kormányzóságban orvítamadási intézkedéseket csendőrök és katonák ellen. Az ellenintézkedéseket megtették és két banditát agyonlőttek. A fogságba került többi banditák sem fogják a méltó büntetést elkerülni. A németek több tuszt is jelöltek ki és pénzbírságot is megállapítottak.

— Halálozás. Rechnitzer Izidor. Rechnitzer Izidor kövedí kereskedő neje, hosszas szenvedés után e hó 13-án meghalt.

Sulyos csapás érte Árpád Gyulát, az aradi Marta-gyár igazgatóját. Felesége, született Hendl Irén 38 éves korában Budapesten spanyolbetegségben elhunyt. Aradon temetik vasárnap délután a felső temető halottas házából.

— Egyházi közgyűlés. Az aradi evang. egyház október 20-án délelőtt 11 órakor a templomban az 1919. évi adókiivetés és költségelőirányzat tárgyában egyházi közgyűlést tart. Arra való tekintetből, hogy ezen említett tárgynál igen lényeges változások lesznek, minden egyháztag egyházi adójának ezen megállapodásánál saját érdekében jól teszi, ha személyesen megjelenik. A közgyűlés eltelte utáni 15-ik napra megszűnik a felszólamlásnak is a joga és a kivetés-életbe lép.

— Felhívás a hadisegélyesekhez. Több száz fiu és leányka kabát, valamint fiu ruha olcsó árban kerül kiosztásra a szegény néposztály gyermekei részére. Akik ilyenre igényt tartanak, azok jelentkezzenek hadisegélyes igazolványukkal naponta déli 9—11-ig Lócs Rezső h. polgármesternél az utalványok kiváltása végett. Egy kabát ára nagyság szerint 80, 100 korona, egy fiu ruháé 80—90 korona. A közfélmelési hivatal vezetője.

— Árdragítás. Csurdár Illésné sárafalvai földműves neje a mai heti piacra nagyobb mennyiségű szappant hozott, amelynek darabját 22—24 koronáért árusította. Az ügyeletes rendőr állította elő a rendőrségre, ahol Weil Károly dr. kihágási bíró mondott fölötté ítéletet. Mivel az árdragítást maga az asszony is beismerte, elítélte 5 napi elzárásra és 60 korona pénzbírságra.

— Almaiz árusítás. Felhívom a kereskedőket, hogy almaiz utalványok kiváltása végett e hó 19-étől kezdve hivatalomnál jelenjenek meg. Az almaiz jegy nélkül árusítható, s annak kicsinybeni eladási ára 6 korona 50 fillér kilogrammonként. — A közfélmelési hivatal vezetője.

— A drága liba. Argyelán Jánosné aradi kofaasszony a mai piacon nem restelt 170 koronát kérni egy sovány libáért. Petkovits Béla rendőrfelügyelő állította elő a rendőrségre, ahol Weil Károly dr. kihágási bíró a kofaasszonyt árdragításért 200 korona pénzbírságra ítélte. Az ítélet jogerős.

— Változatok egynéhány — hiron. Ki emlékszik — Radziankora, a nagyhatalmu duma elnökre, ki egykor az orosz nép megbízó levelel kezében megállította Pskov mellett Romanov Miklós cár vasuti kocsiját s uralkodója elé tette a — lemondási okmányt. E pillanatban mily magasan állott Radzianko! Minden oroszok válláról beszélt a minden oroszok cárlának. Tekintete cézári volt, gesztusa parancsoló s a rövid vizit után a duma elnöke volt egy pillanattig, az állam feje s az államió lett egyszerű Romanov Miklós polgárrá. A forradalom szele azonban Radziankot is elűjtötte Oroszországi jájáról — messze át a tengeren, egész Dániáig! A semleges kis Dániában mit csinálhatott egy államférfi, akinek odahaza már elhegedülték a nótáját. Beáll maga is — hegedűsnek. De mert Oroszország kormányán sem épen a primhegedűt kezelte, megelégszik Dániában is a második hegedűs szerény állásával. Radzianko az otthoni bönéből viharra gondolt, mely hercegekből rikkancsot, snáidig tábornokokból lohndienereket csinált s nem sokat töprenkedett. Egy kávéházi zenekar második hegedűseként zengeti a hurokat az egészséges és jókedvű dánoknak fülebe. Bizonyára ott is vannak mulatós emberek, Radzianko tehát nem hal éhen, de azért nem lehet épen vigasztaló, ha a kurjongató dán szerelmesnek el kell huznia, hogy

— Mikor én még elnök voltam
A kapuba kiállottam!...
De mióta zenész vagyok
Azt se tudják, hogy én vagyok!

Hát bizony, így lesznek az államférfiakból muzsikások; de nem lehetnek-e a muzsikásokból — államférfiak? Aki jó az egyiknek, nem lehet-e jó a másiknak? Az egyik hivatás éppoly nehéz, mint a másik, vagy ha nehezebb, ki tudja megmondani, hogy melyik nehezebb? Wekerle például, megesküszöm rá, hogy sokkal szívesebben ülne a kormányelnöki székben, mint hogy egyszer is hegedűlön, nem tudom azonban, hogy Vilmos császár nem szívesebben komponálna-e most egy opera áriát, minthogy Wilsonnal tanácskozzék. Szóval a két hivatás nem zárja ki egymást. Ezt bizonyítja Paderevszkynek, a világhírű lengyel zongorásnak az esete is, akit az amerikai lengyelek a lengyel köztársaság elnökévé akarnak tenni. Ejnye-ejnye, de kár, hogy meghalt Jókai, milyen szépen megírta még egyszer a „felfordult világ”-ot.

— A Marta-gyár betegai. Ma délelőtt riadalom volt a Marta-gyárban. Nyolc munkás görcsök között fetrengve összeesett. A munkásokat betegszállító-kocsi hiányában a munkások szállították haza. A Marta-gyár munkásai közül a mai napon a spanyol megbetegedések száma meghaladja a háromszázat. A ma összeesett munkásokon is a spanyol-nátha tüneteit állapították meg. A mai napon a Marta munkásai közül ketten haltak meg. A gyár igazgatósága minden tőle telhetőt elkövet, nagy mennyiségű fertőtlenítő szert szerzett s a munkásokokat annyira fertőtlenítette, hogy alig lehet azokban dolgozni. Azt hiszik, hogy a harctérről javításra hozott autók terjesztik a járványt.

— Rumkiosztás. A rum-bizottság tartott ma délelőtt 11 órakor értekezletet Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével a rumelosztás tárgyában. Az értekezlet az 50,925 liter rumból 15,000 litert a jóléti bizottságnak utalt, amely mennyiség kiosztásával Bing Jánost (9852 l.) és Weisz Márk (5452 l.) kereskedőket bizta meg. Elhatározták, hogy a közönség részére való kiosztást a cukor és liszt rendszer alapján végzik, még pedig azoknál a hatósági kereskedőknél, akiknek ital elárutási engedélyük van. A rum literje 10.50 koronába fog kerülni és egy személy hét decit kap. A kiosztást csütörtökön kezdik meg.

— A Déli Hírnap még mindig 12 fillér.

— Köszönetnyilvánítás. Lengyel Aladár zászlós ravatalára szánt koszorúmegváltására Szabó Albert és neje 30, dr. Szili Jenő és neje 20 koronát adományozott az izr. nőegyletnek, mely nemes szívű adományokért köszönetet mond az elnökség.

— **Tolvaj gyári munkás.** A Marta-gyár igazgatóságának már több ízben jelentette az anyagraktár kezelője, hogy az anyagot ismeretlen tettesek megdézsmálják. Különösen sok réz tűnik el. Pár nappal később egy névtelen levélben felhívták a gyár igazgatóság figyelmét Kun József gyári munkásra, aki egy idő óta feltűnően költekezik. A levél írója azt is közölte az igazgatósággal, hogy a gyári munkás különböző szerszámokat árusít olcsó pénzen a városban. Az esetről az igazgatóság jelentést tett a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást. Házikutatást tartottak Kun Józsefnél, akinél jelentékeny mennyiségű szerszám készletet találtak. A gyári munkás ellen megindították az eljárást. A nyomozás folyik a bűntársak és orgazdák kézrekerítésére.

— **Betörés a tanyán.** Faragó Gyula aradi aradi földbirtokos megjelent a rendőrségen és elmondotta, hogy ujaradi tanyáján betörők jártak, akik több szekrényt feltörték s azokból sok fehérneműt és más ruhaneműt elvittek. A betörés esütőitől péntekre virradó éjjel történt, amikor a károsultnak György nevű fia, aki állandóan a tanyán szokott tartózkodni, bejött Aradra szüleit meglátogatni. A betörés előtti napon a tanyáról megszökött egy olasz fogoly s nagy a valószínűsége annak, hogy a betörést a megszökött fogoly követte el. A kár meghaladja a 10.000 koronát. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Árverés a vasuton.** A Magyar királyi államvasutak Arad állomásán 1918. évi október hó 22-én délelőtt 9 órakor 2 kocsi rakomány barna szén, üres hordó és üres ládák fognak nyilvánosan, bírósági eljárás kivül a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés, valamint az azonnali elszállítás kötelezettsége mellett, elárvereztetni.

Pártok egyesülése.

(Hat hónapos indemnitás.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az összes politikai pártok képviselői, a Károlyi-párt kivételével, a 48-as alkotmánypárt klubhelyiségében ma este összegyűlekeztek, hogy az együttes fellépés módjait megbeszéljék. A munkapárt részéről gróf Tisza István, Telezky János és László Vojnics, az Apponyi-párt részéről gróf Hadik János, Székely Ferenc, a Bizony-párt részéről Plattky György, Matka Árpád és Eckhart Vilmos, a kisgazda-párt részéről Szabó István vettek részt a megbeszélésen, amely negyed 10 óráig tartott. Ekkor az Apponyi-párt, Bizony-párt és kisgazda-párt képviselői elhagyták a helyiséget. Ezek a képviselők a megbeszélésen arra utaltak, hogy elvi ellentétek lehetnének a koncentrációt, de természetesen tartják, hogy az országot érdeklő nagy kül- és belpolitikai kérdésekben az együttműködés szükséges és a kormányt támogatni fogják. A munkapárt és a 48-as alkotmánypárt kiküldöttéi fél 11 óráig maradtak együtt, hogy a szorosabb együttműködés módjait megállapítsák. A tárgyalásról, amely kedvező mederbe folyik, nem tettek közzé részleteket, mert a tanácskozás titkos volt. A megbeszélésen részt vettek Wekerle Sándor miniszterelnök és a kormány tagjai.

A munkapárt hétfő este értekezletet tart.

Budapestről jelentik: A képviselőház pénzügyi bizottságának ülésén az eddigi szokástól eltérően hat hónapi indemnitás megszerzését határozták el. Wekerle az ülésen kieltette, hogy a béketárgyalásokon Magyarország külön delegátus fogja képviselni.

Budapestről jelentik: A román nemzetiségi párthoz tartozó képviselők elhatározták, hogy az indemnitás feletti vitában résztvesznek és válaszolni fognak Tisza István és Apponyi Albert gróf mai felszólalására.

LEGUJABB.

Kiűritik a németek Elzász-Lotharingiát. Szakadás a cseh-pártban.

Budapest. A mai német jelentés már általánosságban hírül adja, hogy Északfranciaország és Flandria egy részét a németek kiűritették, Belgium katonai kormányzója már négy hét előtt kiadta a parancsot Belgium polgári kiűritésére. Ezekkel a hírekkel kapcsolatban most jelentések érkeztek Budapestre Elzász-Lotharingia kiűritésének részleteiről is. Az értesülés szerint Baseltől Colmárig, körülbelül negyven falut már ki is űritettek, főként azért, hogy az ottani lakosságot megkíméljék az esetleges harcok következményeitől. Az elzászi háborús német lapokat már beszüntették.

Berlin. Az entente seregek La Chatteaunál áttörést kíséreltek meg, amely megghiúsult.

Prága. A cseh pártok kettészakadtak. Kiofác

Bécsből jelentik: Pallavicini György örgróf, aki Andrássy Gyulának veje, ötvenéves kihallgatáson volt a királynál. Az örgróf Svájcba jött és híreket hozott Andrássy tárgyalásairól.

Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség megcáfolja Károlyi Mihálynak a delegációban tett ama kijelentését, amely szerint Mühle azt mondta neki, hogy Vilmos császár kívánságára küldték el Szerbiának a háborút előidéző demarsot.

Elkins Izsák meghalt.

(Egy érdekes aradi hadifogoly. — A gáji kapitány jobbkeze. — Közigazgatási tekintély és külpolitikus. — Egész Gáj siratja.)

Az Aradon levő orosz foglyok legérdekesebb alakja, a zseniálisáról városzerte ismert Elkins Izsák ma délután fél öt órakor az aradi kórházban spanyol betegség következtében elhunyt.

Elkins negyedfél esztendővel ezelőtt került Aradra. Intelligenciája az első perctől kezdve különleges helyzetet biztosított számára, fogolytársai nemcsak tisztelték, de büszkéik is voltak rá, mert szellemileg magasan kiemelkedett közülök. A gáji rendőrkapitányságnál abban az időben egy tisztviselői állás volt üresedésben és Rámer István, az azóta elhalálozott gáji kapitány választása Elkins Izsákra esett. A tisztviselői állás betöltetlen maradt, a teendőket ideiglenesen Elkins látta el. És hogy így történt, nem volt oka megbánni se kapitányságnak, se Gáj külváros közönségének.

Elkins mindenképp hozzáfogott a magyar nyelv tökéletes elsajátításához. Csodálatos nyelvtalentuma volt. Félév leforgása alatt nemcsak folyékonyan beszélt magyarul, hanem írt helyesírás hiba nélkül, sőt fogalmazott is olyan könnyedséggel és perfektil, mint a született magyar tisztviselők közül is csak a talentusabbak. Elkins neve rövid idő alatt fogalommá vált Gájban. Ő maga pedig, ami akkor még nem volt könnyű dolog egy orosz fogoly részéről, valóságos tekintély lett Gáj polgársága előtt.

Naponta elolvasta előbb az aradi, majd a fővárosi, azután pedig a bécsi, berlini lapokat és a háborús külpolitika szövevényes labirintusában teljes biztonsággal tájékozódott. Véleményét szí-

vesen meghallgatták uri körökben is. Legfőbb erényének azonban azt tekintették hivatali feljebbvalói, hogy a sovány arcú Kis orosz fogoly valóságos közigazgatási kapacitásnak nőtté ki magát. A kisujjában volt minden hivatali teendője, munkájában lelkiismeretes, pontos és találékony volt. Nem eshetett a kapitányság területén olyan boncolult ügy, melyben Elkins fel nem találta volna magát. Rámer István halála után Kovács Antal rendőrkapitány vette át a gáji kapitányság vezetését. Természetesen Izsákkal együtt.

Basel. Az olasz szociálista sajtó felhívást közöl Olaszország munkásaiból, hogy akadályozza meg az összes cselszövéseket, amelyekkel a békekötést megakarják akadályozni. Wilson pontjaival a területiális követelések ugyanis értéket vesznek.

Basel. Az angol liberális lapok annak a reménynek adnak kifejezést, hogy az entente államai nem fogják megakadályozni a béketárgyalások megkezdését, mert Anglia is a háború végét kívánja.

Elkins ügyes kézzel kezelte a fegedűt, beiratkozott a városi zenedébe és szorgalmasan eljárt az esti tanórákra. Az utóbbi hónapokban módfelett erőt vett rajta a honvágy. Valamiképpen sikerült neki keresztülvinni, hogy megállapították rokonságát s már lassankint készülődtött haza Jekaterinoszkiába, ahol apja jómódú kereskedő volt. A gáji polgárság pedig Izsák iránti szeretetének azzal igyekezett jelét adni, hogy mindennap más-más családhoz volt hivatalos bucsuvacsorára. Alig győzte már.

Néhány nappal ezelőtt hirtelen súlyos lázba esett Elkins. Stauder Andor dr. kerületi tisztiorvos a spanyol betegség fellépését konstatálta nála és beszállították a kórházba.

Kovács Antal gáji kapitány ma délután resignált hangon, fájdalmas érzelmek között közölte velünk, hogy egyik legbúsosabb, legzenialisabb munkatársa, Arad legérdekesebb orosz fogolya: Elkins Izsák meghalt. Egész Gáj siratja.

KÖZGAZDASÁG

Van átvéve, de nincs átadva.

(Az ezer koronás bort nem adja a tulajdonosa.)

Nemrég az a hír járta be a várost, hogy Taback Mayer, a borkirály nem veszi át az általa megvásárolt borokat. Taback Mayer 8 nap óta ismét Aradon tartózkodik és jelenlétével cáfolja meg a róla keringő híreket, mert igenis átveszi a borokat. A borfejedelem át akart venni most is nagyobb mennyiségű bort, de az eladótól nem képes megkapni, pedig ugyancsak tekintélyes mennyiségről és tekintélyes összegekről van szó.

Taback Mayer a zágrábi Brayer Ignác borkereskedő cégtől 3000 hektoliter bort vásárolt Gyorokon hektoliterenként ezer koroná-

val. A három millió korona vételára másfél-millió korona előteget adott. A Breyer-cégnek október 10-én kellett volna átadnia a bort, a melyet Taback Mayer már tovább adott a Fürst bécsi bornagykereskedő-cégnek hektoliterenként 870 koronáért. Tehát Taback ezen az üzleten 30 ezer koronát veszített. A veszteség ellenére Taback mégis hajlandó volt lebonyolítani az üzletet, mert adott szavát be akarta váltani.

Megérkezett Aradra Taback megbízottja, Fürst megbízottja, ezenkívül nagy apparátussal készültek a bor átvételére, várták Breyert vagy megbízottját, de egyik sem jött. Táviratoztak Zágrábba, de még csak válasz sem érkezett. Ma azután elküldték az utolsó táviratot, hogy holnap estig várnak s ha addig sem érkezik válasz, az üzletet stornirozzák. Iacsak vis major nem lépett fel.

— Budapesti tőzsde. Budapestről jelentik: A tőzsdén ma az üzleti idő első felében alig volt forgalom. Az árfolyamok e nagy üzleti csőbnél hatása alatt lemondolódtak és csak az üzleti idő végén javult meg az irányzat, amikor a szilárdabb bécsi jelentés a konfremint fedezésre készítette. Magyar hitel 1121—34, Osztrák hitel 730—23, Fabank 722—11, Agrár bank 875—60, Hazai bank 524—32, Magyar bank 827—32, Kereskedelmi bank 5440, Konkordia 700, Viktoria 1425—35, Salgótarjáni 1037—1020, Ganz-Danubius 4090—50, Rimamurányi 992—1003, Atlantika 1060—50, Államvasút 902—10, Klotild 505—10, Nasici 2600.

— A MFTR közgyűlése. A Magyar Folyam és Tengerhajós Részvénytársaság október 16-án rendkívüli közgyűlést tartott Horváth Elemér főrendiházi tag elnöklésével, Wimmersperg Frigyes báró dr. miniszteri tanácsos, miniszteri biztos jelenlétében. A közgyűlés elhatározta az alaptőkének husz millió koronáról harminc millió koronára való felemelését és tíz millió korona névértékű 4 és fél százalékos elsőbbségi kölcsönkötvényt kibocsátását s az ebből kifolyóan szükségessé vált alapszabálymódosításokat. A közgyűlés megválasztotta egyúttal az igazgatóságba Szűry János dr. államtitkárt, Hegveshalmy Lajos dr. miniszteri tanácsost, Kállay Tibor dr. miniszteri tanácsost.

A MOZI.

* **Küzdelem a létért.** (Star-premier az Apollóban.) Pénteken mutatta be az Apolló-színház a „Küzdelem a létért” című társadalmi drámát, a magyar Star-filmgyárnak ezt a hatásos remekét. Csupa izgalom, feszültség ez a dráma. A kerete pedig látványosság. A hercegi várkastély gothikus ódon termel, a pálmaház tropikus növényzete, a vadregényes tájak, a pompa és romlottság mindenfajta fénye és árnyképe festik alá az izgalmas darabot. Deésy Alfréd főrendező igazán mindent elkövetett, hogy a darabot megérdemelt sikeréhez juttassa. A hercegnő szerepét Göth Annie, a kis postásleányt Lóth Illa játssza. Tetszett Peterdi Klára s a férfiak közül Olt Arisztid és Virág Ferenc. Még szombaton és vasárnap vetít az Apolló-színház a megkapóan szép, regényes filmet. Az előadások a további intézkedésig délután fél 6 órakor és este 9 órakor kezdődnek.

* **Phönix-vígjáték az Urániában.** A francia bohózatokkal versenyre kelő vígjátékot mutatta be „Lulu” címen az Uránia-színház. A Phönix-filmgyár művészi készsége bontakozik

ki ebben a csupa szívből és derüből álló filmen. A darab meseszövése a pompásabbnál-pompásabb ötletek láncolata. A romlatlan vidékiek felutaznak kongresszusra a fővárosba s a kitűnő alkalmat kumpolásra használják fel. A legmulatságosabb helyzetek támadnak ebből, kavargások, amik központja természetesen a „szeméremhölgy” — Lulu. Mikor pedig mindenki visszatér otthonába és a zajos nagyvárosi éjszakai élet helyébe ismét a kisvárosi erkölcsös csend vonul, a szereplők emlékezetében, mint egy varázsos emlék marad meg a bohóság egy-egy gyönyörűsége mozganata. Az ötletes vígjáték szombaton és vasárnap műsoron marad. Az előadások a további intézkedésig délután fél 6 és este 9 órakor kezdődnek.

A szerkesztésért felel
STAUBER JOZSEF.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. okt. 19-én:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárakkal:

Hotel Imperial.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

A pacsirta.

operett.

MODERN KABARE.

Központi Szálloda Salacz-utca.

1918. okt. 19-én:

Nőstény ördög.

Színjáték.

Apolló-színház.

1918. okt. 19-én:

Küzdelem a létért.

Dráma 5 felvonásban.

Uránia-színház.

1918. okt. 19-én:

LULU.

Szellemes vígjáték 4 felvonásban.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Limbéek János és fia „Első m. k. szab. ércporsó-nyáron és temetőrendező-vállalata” Arad.

Árpád Gyula és a kis leánykaja Béke, fájdalommal tudatják, hogy a legjobb feleség, anyja, testvér és rokon

Árpád Gyuláné

szül. Hendl Irén

Rövid szenvedés után 33 éves korában Budapesten 1918. október 15-én d. u. 1/2 órakor elszenderült az Urban.

Drága halottunk hült tetemei f. hó 20-án, vasárnap d. u. 3 órakor fegnak az aradi felső temető halottas házából a róm. kath. szertartás szerint örök nyugalomra téve.

Az engedélyt gyászmise áldozat f. hó 20-án, d. e. 9 órakor fog a Minorita-atyák templomában az egék Urának bemutatni.

Emlékét mindenképpen szeretettel fogjuk szívünkben megőrizni!

Arad, 1918. október hó 18.

Hendl János és neje szül. Biró Margit, Hendl Vilma és férje Mattuscheck József, Hendl Margit és férje Prazsák Ferenc, Hendl Ödön, Weinfeld Mór és neje szül. Árpád Anna, Fränkl Alfréd és neje szül. Árpád Hedvig, testvérei, sógorai és sógorai. Árpád Antal és neje szül. Kállai Teréz, apósa és anyósa. Hendl Magda és Gita, Mattuscheck Iván és Richárd, Prazsák Ferike, Árpád Irén, Fränkl Laura és Baudika, Weinfeld Mariska, unokaöccsei és hugai.

Steichs-Deutsche!

**Die 9te
Briegsanleihe
wird gezeichnet vom
23. Sept. bis 23. Okt.
1918**

A DÉLI HIRLAP

még mindig

12

7531

filiér

73-1918. végreh. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Alulírott kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a battonyai kir. járásbírósnak 1917. évi Pk. 3686/3. sz. végzése folytán Dr. Székely Vilmos szegedi ügyvéd által képviselt Back Bernáth fia szegedi cég végrehajtató részére 155 kor. tökéletesítés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 3250 koronára becsült ingóságokra a battonyai kir. járásbírósnak 1917. Pk. 3686/3. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatott követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán. Dombiratos határban 1. sz. tanyán leendő megtartására határidőül 1918. évi október hó 26. napjának délután 11 órája kitűzték, amikor a bíróság lefoglalt 1 drb. 3 éves csődör csikó, 1 drb. 5 éves kanca ló, 1 drb. 1 1/2 éves üsző borjú s egyéb ingóságok a legtöbbet igényelők közpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az árverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítettséghez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, el-sőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttől írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetemének a bíróság tábláján történt kiüg-gesztését követő naptól számítatik.

Kelt Battonya, 1918. évi október hó 10. napján.

Gróf Károly,

7583

kir. bírósági végrehajtó.

6341-1918.

HIRDETMEY.

Ertesítem a város közönségét, hogy a Kereskedelemügyi Miniszter 70525-1918. szám alatt kelt rendeletével a lámpabél legmagasabb árát a következőkben állapította meg:

3. számú lámpabél méterenként nagykereskedőknél 14 fillér, kiskereskedőknél 17 1/2 fillér.

5. számú lámpabél 23, illetve 29 fillér.

8. számú lámpabél 31, illetve 39 fillér.

11. számú lámpabél 47, illetve 49 fillér.

Arad szab. kir. város Közelelm-zési és Közellátási Hivatalától 1918. évi október hó 8-án.

Lőcs,

polgármester-helyettes,
k. é. h. vezető.

Viszketegséget,

sömört, püht a legelső sorban emulassza a Dr. Flosch-féle eredeti, törvényesen védett

„Skaboform-Kenecs“

Nincsen szaga, nem piszkít. Min-dig eredeti pecsételés Dr. Flosch-féle leltárjunkt. Proba tégely 4.— s. nagy tégely 6.— s. Csakadit adag 15.— k. Kapható Aradon, Hajós Árpád gyógyszer-tárában, Arad, Andrassy-tér 22. Száma: a „SKABO-FORM“ csomagján alján.

Spanyol nátha ellen cegnacot, borpárlatot

orvosok ajánlják. Kapható:

Weiszberger Sam. utóda cégnél
ARAD. Andrassy-tér 5. 7589

Hamvas tiszta arcbrt csak

„Anny“

erémével lehet elérni. Zsíros éj-jeli, száraz nappali használatra. Egy tégely 4.—, 6.— és 8.— K.

Rüh és viszketegség

ellen egyedül csak

Albin

fehér kenőcs használ.

2.—, 4.— és 7.— korona.

Baremfi betegségek ellen

biztos hatású szer a

„Tikin“

Egy üveg ára 2.50 és 4.50 K.

Lábizzadás

ellen csak

Lábin

folyadék és hintőport használ.

Ára 3.— és 5.— korona.

Fenti szerek egyedül kaphatók:

18

WAJDITS GYÖRGY

Józus Szive gyógyszer-tárában Arad, József főherceg-ut 11. szám. Karelina utca! megállomái. — Közkórház, Otve-nesi aradalem, M. A. V és A. Cs. E. V., Kir. fogház stb. szállítója.

6344-1918.

HIRDETMEY.

A 4288-1918. számú kormányren-delet alapján közhírré teszem, hogy a százas lakarmányokért követelhető legmagasabb árát a következőkben ál-lapították meg:

(Anyaszéna, sarjú és mindenféle mesterséges szénalakarmány, lóhere, lucerna, búkköny-, mohar- stb. széna) ára 45 K.

Tavaszzszalma (árpa, zab, köles és ezekkel egyenértékű tavaszzszalma) valamint tavaszzszalma törekének és polyvájának ára 28 K.

Arad szab. kir. város Közelelm-zési és Közellátási Hivatalától 1918. évi október hó 8-án.

Lőcs,

polgármester-helyettes,
k. é. h. vezető.

22937-1918.

HIRDETMEY.

A közlelm-zési miniszter 133600-1918. sz. a kelt rendeletével az 1918-1919. gazdasági évben az ipari mun-kásság és családtagok által az ősi burgonyából igényelhető mennyiséget a következőkben állapította meg:

1. Nehéz testi munkásoknak, bele-értvén az éjjeli üzemen dolgozó, va-lamint a bányamunkásokat is, az egész évre jár 140 kgr. 2. a könnyű testi munkásoknak és családtagoknak pedig 100 kgr.

A közvetlen ellátásba vett ipari üzemek által 120649-1918. sz. rende-let értelmében névjegyzéken legfeljebb az itt meghatározott fejadag szerinti mennyiség igazolható.

Arad, 1918. évi szeptember hó 30. VÁROSI TANÁCS.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer sápadt hölgyeknek hogy arcuk és ajkuk üde, piros színét visszavarázsolják. — Senki ál-tal fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegnek ára 3.— korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájrüget desinficiálja, utó-ize igen kellemes. Ára 1 korona.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Poloskák irtására

egyedül biztos szer a

„Phenoleav“

1 üveg ára 3 korona.

Legjobb tápszer

gyermeknek és fel-nőtteknek egyaránt a

Makk-kávé

darálva, pörköltve

1/4 kgros csomag 6 korona.

Éjjeles és nappalos kifizető fiuk

jóízetéssel

felvétetnek.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1918. évi jun. 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel ... 6.40
Személyvonat délután ... 4.13

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délelőtt ... 12.00
Személyvonat este ... 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel ... 3.06
Személyvonat délután ... 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel ... 7.38
Személyvonat este ... 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel ... 5.40
Személyvonat délután ... 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt ... 11.53
Személyvonat este ... 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel ... 3.00
Személyvonat délután ... 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt ... 10.00
Személyvonat este ... 7.38

Aradról Ujszentannára indul:

Délelőtt ... 8.26
Délután ... 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

Délelőtt ... 9.10
Este ... 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

D. e. ... 8.15
Este ... 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

D. e. ... 9.03
Este ... 6.53

Borosjenőre Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt ... 9.32
Vegyes vonat délután ... 5.32

Csermőre Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel ... 6.32
Vegyes vonat délután ... 4.29

Mezőhegyesről Kétegyháza indul:

Reggel ... 8.37
Este ... 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Reggel ... 6.10
Délután ... 4.10

Ujszentannáról Kétegyháza ind:

Délelőtt ... 9.25
Este ... 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind:

Reggel ... 6.00
Délután ... 4.00

Borossebesről Menyháza indul:

Vegyesvonat délelőtt ... 9.00
Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután ... 2.39

Spanyol betegség ellen legjobb védekezőszer:

a „Hyperol“ szájvíz tablettá 3.50 korona és „Hyperol“ torok tablettá 3.— korona.

Külön desinfectálásra:

Lysoform tiszta 100 gr.-s üveg ... 3.00 K.
Lysoform tiszta 250 gr.-s üveg ... 7.50 K.
Lysoform tiszta 500 gr.-s üveg ... 15.00 K.

Lysoform tiszta 1000 gr.-s üveg ... 21.90 K.
Lysoform nyers kiló ... 15.— K.

7530

VOJTEK és WEISZ drogueria és illatszer üzlete Arad

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjt szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 80 fillér.

Vastagabb betűkkel 80 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután fél 6 óráig vesszük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 8 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhetők, megváltoztassa.

Levelezés.

33 ÉVES nőiellen állami altsz. ismeretség hiányában nősiene, 20—25 év körüli leányt vagy gyermektelen özvegyet keres, szép berendezés és statir megkívánatik. Leveléket „Zölderdő“ jellegre a kiadóba kérek. 7561

CICUKÁM! Édes levelét megkaptam. Nagyon örülök, hogy ismét egészséges. Türelemmel várom következő levelét. Egészséges vagyok és sokat gondolkodom. Sok csók Doritól. 7581

CSINOS FÜGGETLEN leány vagy özvegy úszinte barátságát keresem, kinek önálló lakása van és akit megfelelőleg támogatnék. Leveléket: „Tartós barátság“ alatt a kiadóba. 7588

IRÉN: Leveléidet és lapjaidat megkaptam. Nagyon vágylok látni. Még B-ben vagyok. Ne nyugtalankodj, ha nem írok, hiszen tudod, hogy az lehetetlenség. Csókoló Cili. 7608

Alkalmazást keres.

GAZDASÁGI INTÉZŐ, 18 évi gyakorlattal, a gazdaság minden ágában önállóan működik, azonnalra állást keres. Cím a kiadóban. 7464

ÉVES GYAKORLATTAL, perfect román nyelvismertettel, faszakmában jártas leány állását változtatná. Levelét „Megbízható“ jellegre, fizetés megjelölésével kérek. 7598

Alkalmazást nyer.

JÓ IRÁSSAL bíró, irodai gyakorlattal rendelkező komoly nő azonnali alkalmazást nyer. Cím a kiadóban. 900

JOBB MEGJELENÉS házvezetőnőt keresek. Cím a kiadóban. 7582

DEUTSCHES Fräulein, suche ich zu meinem 7 Jahr alter Töchterchen. Bitte Zeugnisse beilegen. — Adresse Frau Hugo Singer Máriaadna. 7585

DEUTSCHES INTELLIGENTES FRAULEIN sucht besseren Posten zu 1 od. 2 grösseren Kindern. Anträge erbeten an die Administration des Blattes unter M. N. 7591

JOBB ÜZLETBE tisztességes kiszolgáló esetleg azonnali belépésre kerestetik. Cím a kiadóban. 7593

ROMÁN CSALÁDHOZ egy román házvezető-gazdasszony, jó családból, jó magaviselettel, jó fizetés mellett „Unio“ jelleg alatt kerestetik. 7601

IRODISTANÓ azonnali alkalmazást nyer Cím a kiadóban. 800

KÉT FÜSZERKERESKEDŐ segéd alkalmazást talál. Thoisz Miklós, Ujarad. 7541

NYUTÓ FÜ, jó fizetés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer.

Lakást keres.

EGY SZOBÁS LAKÁST, konyhával, sürgősen keresek. Cím a kiadóban. 7509

BUTOROZOTT szoba urai hölgy részére lehetőleg fürdőszobával azonnalra kerestetik. Cím a kiadóban. 7590

BELVÁROS TERÜLETÉN butorozott szobát azonnalra keresek. Cím a kiadóban. 9008

Vétel és eladás.

HÁROMVASU billenőke gérszántáshoz, elsőrendű gyártmány, eladó. Pöltenberg Ernő-u. 10. 8908

NAGY BORSZIVATTYU felszerelve 14 méter oszloval, eladó. Megtekinthető Patrik Mitru vinccellárnál. Felvilágosítással szolgál a kasszentmiklósi körjegyző. 7604

EGY csukott és egy fedelelshintó eladó. Megtekinthető Kinczki kocsigyárosnál Varjassy József-utca. 7592

GYERMEKSVETTER ÉS FEHÉR HARRISNYA, férfi felöltő, női kabátok és egy pár 38-as sárcipő eladó. Megtekinthető délelőtt 10-től 2-ig Karolina-utca 10. földszint 2. 7597

ÚJ BUTOROZOTT Arad, Deák Ferenc-utca 40a, mindennemű butor kapható jutányos áron. Különösen ajánl egy nagy ebédit, szmirna szőnyeget, egy férfi szoba garnitúrát és egy szoborlit. Wiegand cég. 6073

EGY KOMPLETT férfi szoba mahagoni, képrámák, képek, vázák eladók. Megtekinthető Akác-utca 11. alatt 6916

KÖLTÖZKÖDÉS MIATT OLCSÓN KAPHATÓ: 1 poltúres ágy matraccal, 1 nagy asztal, 1 kis asztal, fekete salon asztal és két plüsch szék. Városi kávéház felett, III. em., katonai laboratóriummal szemben. 6331

ÚJ HALÓSZOBA világos fehérre festett toalett, alkalmi vétel, eladó. Színházi épület III. emelet, Városi kávéház felett, katonai laboratóriummal szemben. 6331

ELADÓ egy fűszerüzlet berendezése. Sága, Czuczor-utca 35. Érdeklődni ugyanott. 7472

ELADÓ 8500 hlnyi tölgyfa új hordó, 20—30 hektoliteres. Cím a kiadóhivatalban. 7477

HASZNALT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 2100

Ingatlan.

ELADÓ Gyorokon 1 holdas 4600 tőkésszőlő kis konyhával. Tudakozódni lehet Kosa Sándor hegyőrnél, Gyorok. 7584

EGY emeletes bérház eladó a Szabadságtér közelében. Cím a kiadóban. 7587

KÁLMÁN-UTCA II. sz. emeletes ház szabadkézből eladó. 7586

A VASUT közelében 2 kisebb bérház eladó. Bővebbet Lövész-utca 4/a. 7594

BÉKÉSMEGYE szeghalmi bérházban bérbeadandó 210 hold föld. 100 hold már fel van szántva, annyi időre, amennyire a bérbevevő kívánja. Értekezni lehet Friedmann Andor, Vadászok út-szálloda. 7596

MAGAS HÁZ 800 [—]őles kerttel, 4 szoba, konyha, iroda és nagy raktárhelységgel, alig házi lakásokkal, eladó. Fodor Jenő-nél, Medgyesszgyháza. 7602

LAHNER GYÖRGY-utca 2. számú ház eladó. Bővebbet Tenczlingerhez, városház. 7554

MAGANHÁZ eladó. Munkácsy Mihály-utca 8. szám. 7408

KISJENŐBEN szép urilak eladó. Cím a kiadóhivatalban. 7512

ELADÓ Illés-utca 23. számú 4 egy szoba konyhából álló kisebb ház. Bővebbet kiadóban. 7547

Ellátás.

IRODISTANÓ keres ebédkosztot feltétlenül uricsaládnál. Cím a kiadóban. 7574

Különbéle.

100.000.— koronával társulnék csakis intelligens, korrekt uriemberrel azolid és reális vállalatához, üzletéhez, vagy bérletéhez. Leveléket „Correct uriember“ jelleg alatt továbbít a kiadóhivatal. 7600

MEGVÉTELRE keresünk cementcserépgépet alátét lapokkal. Cementcserépgéphez szakmunkásokat felvesszünk. Cím: Koncz testvérek, Hódmezővásárhely. 7563

SZARAZ PINCÉT, vagy üres raktárt keresünk a városháza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7500

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvételnek a Messenger-boy irodában, Klein I. hirdetési és hirdapiródájában, Zrínyi-u. és Mandi Boros Bent-tér 18. sz. alatti papir-üzletében.

1024—1916. g. szám.

ARVERÉSI HIRDETÉNY.

Arad sz. kir. város gazdasági székének a Czuczor-utca 31. sz. üres telek (378 négyszögöl) 1 évre leendő bérbeadása iránt folyó év október hó 21-én d. e. 10 órakor a városháza emeleti tanács-termében árverést tart.

Kikiáltási ár: 100 korona.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártnak, a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be a csak akkor vételnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz is mellékelve van a ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1918. évi október hó 7-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Mikes Kelemen-utcában

egy 8 és egy 2 szobás lakásból álló ház

eladó.

(Üvegezett folyosó, udvar, kert, vilany). A három szobás lakás nov. 1-én elfoglalható. Bővebb felv. nyujt d. u. 2 óráttól Szántó György, Varjassy Lajos-utca 111. 7570

Villamos

vasalók,

szobalámpa elemek

kaphatók 6881

Kalmárnál

Salaos-utca 3. szám.

1027—1918. gsz.

ARLEJTÉSI HIRDETÉNY.

Arad sz. kir. város gazdasági székének a rendőrlégénység és tűzoltóság részére szükséges táli posztó ruhák elkészítése iránt folyó év október hó 21-én d. e. 10 órakor a városháza emeleti tanács-termében árlejtést tart.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártnak, a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be a csak akkor vételnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz is mellékelve van a ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1918. évi október hó 27-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

471—1918. alu. sz.

HIRDETÉNY.

Közhírré teszem, hogy hadifoglyokat a főrendnyhatósági gazdasági munkabizottság (vármegyeháza) engedélye nélkül munkára felfogadni és alkalmazni büntetés terhe mellett a legszigorúbban tilos.

Figyelemztetem a város lakosságát, hogy csavargó hadifoglyokat házuk biztonságá érdekében is házukba ne fogadjanak. Ilyeneket a legközelebbi rendőr, vagy katonarendőrnek adjanak át.

Arad, 1918. évi október hó 12.

Greén, főkapitány.

Viszketeg

és mindennemű bőrbaj, ugymint: ruh, sör, fekély, sebek és daguant gyógyítására a legbiztosabb és legjobb háziszor.

Boróka kenőcs.

Nem piszkít és szagtalan. Ma már minden házból nélkülözhetetlen. Kis tégegy 3 K. Nagy tégegy 5 K. Családi tégegy 5 K. Hozzávaló Boróka szappan 5 K. Készíti Gerő Sándor gyógyszerész. Aradon kapható: Földes Kelemen, Szendi János gyógyszerárban és Hansa Nester drogueriájában. 6871